

't ROS BIEKE

Een uitgave van de Koninklijke Imkervereniging De Rosse Bie

Jaargang 43 nr.6

november - december 2019

Verantw. uitgever : H. Braet

Oude dijk 35

2300 Turnhout

Inhoud

Van A.V.I.B.

Wat doen we deze maanden

26ste Imkersdag van AVIB.

Verslag van de Algemene statutaire vergadering van De Rosse Bie

Gezegde

Nieuws van de Bestuurstafel

Woordje van de nieuwe voorzitter.

Woordje van de ,ontslagnemende voorzitter

Hernieuwing lidmaatschap voor 2020.

Gelezen!

Te noteren

Ledenvergaderingen

Activiteiten 2019

Teerfeest 2019

Solitaire bijen verdwijnen niet door . . .

Metz en Lyon voeren officiële stop in Bienenkasten

⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘

Afbeeldingen van bloemen voor bijen :

Itea virginiana

Pseudoacacia

Spork

⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘

Overname van artikels is toegestaan mits schriftelijke toelating.

Van A.V.I.B.

De Antwerpse Vereniging voor Imkersbelangen AVIB
nodigt alle imkers uit op haar

ZESENTWINTIGSTE IMKERSDAG

op ZONDAG 1 DECEMBER 2019
in het OC TIELEN,
Kasteeldreef 34, 2460 Kasterlee

- 13u00 Deuren open
- 13u30 Opening van de 26ste Imkersdag
Huldiging verdienstelijke imkers
- 13u45-1515 Voordracht door *Wim Tollenaers*
Projectcoördinator De Lieteberg vzw

“Het belang van Darren”

- 15u15-15u45 Pauze
- 15u45-16u45 Voordracht door *René De Backer*
Voorzitter AVIB

“Doorbraak van de Aziatische Hoornaar in onze regio?”

- 16u45 Afsluiting en gezellig samenzijn ...

Wij verwachten U!

Ter info

- Tijdens de pauzes volgt uiteraard onze traditionele tombola, prijsuitreiking vanaf 16h45

In grote delen van onze provincie was er op 29 en 30 oktober vorst aan de grond. Terwijl de bijen op 28 oktober nog af en toe vlogen, trokken ze zich in de nacht terug op de wintertros, tenminste in kasten van hout. In mijn polystyreenkasten liepen ze op 29 oktober nog redelijk vrij rond, maar op 30 oktober trokken ze zich ook terug op de beginnende wintertros. Bij het vormen van de wintertros trekken de bijen zich verder terug om de kou buiten de wintertros te houden. Ze trekken zich terug in de omgeving van het resterende broednestje. De buitenste schil van de bijen vormt bij dalende temperaturen een steeds compacter wordende winterjas. Deze jas vormt de isolatielaag, die de warmte in de wintertros vasthoudt. Die jas verdwijnt net zo gemakkelijk weer bij stijgende temperaturen. Vanmiddag lopen de bijen weer vrij door de kast. De wintertros is dus niet een continue verschijnsel in de maanden november tot en met februari. De wintertros is er

alleen bij winterse kou, zodra het weer naar acht graden of meer stijgt, verdwijnt de clustering weer.

Rusland kampt met massale bijensterfte. Lees meer...

<https://www.vilt.be/rusland-kampt-met-massale-bijensterfte>

Een oproep van Honeybee Valley wat betreft telling van bijenvolken. Lees meer...

<https://www.honeybeevalley.eu/newsflash/telling-van-het-aantal-bijenvolken-in-belgi%C3%AB>

Wat te doen deze periode. Lees meer...

<https://www.bijenhouders.nl/bijenwerk/15-oktober-15-november-2019>

Het Europees Parlement wil de bijen beter beschermd zien. Lees meer...

<https://www.vilt.be/eu-parlement-wil-bijen-beter-beschermd-zien>

VERSLAG VAN DE STATUTAIRE ALGEMENE VERGADERING

=====

Datum: 10 oktober 2019

Aanwezige leden: 11

Plaats: Stadsboerderij, Veldekensweg 10, Turnhout

De vergadering opent om 19.30 u en wordt voorgezeten door de voorzitter. De secretaris heeft zich voor deze avond verontschuldigd waarbij de voorzitter de taak van het opstellen **van** dit verslag op zich neemt.

- Het verslag van de algemene vergadering van 7/02/2019 werd door de afwezigheid van secretaris Luc Pauwels opgesteld en voorgelezen door de voorzitter en werd unaniem en zonder opmerkingen goedgekeurd.
- Aan de aanwezige leden werd het schrijven van het FOD Economie voorgelezen waarin gemeld werd dat de beroepsverenigingen die erkend werden op basis van de wet van 31 maart 1898 door de wet van 23 maart 2019 worden opgeheven. Zij worden verzocht zich ofwel te ontbinden ofwel zich om te vormen tot een vzw, en dit voor 31 december 2023.
- Daar de kascommissarissen op de algemene vergadering van 7 februari 2019 geen controle over de boekhouding hebben kunnen doen en zij op de algemene vergadering niet aanwezig waren kon ook aan de penningmeester geen décharge over de boekhouding verleend worden voor het boekjaar **2018**. Later werd door de voorzitter telefonisch contact opgenomen met de kascommissarissen waarin zij bevestigden dat de boekhouding prima en zonder

fouten/opmerkingen voor het jaar 2018 werd opgesteld. Daar de boekhouding voor akkoord door Raf Van Gestel en Dieter Van Tongerlo beide kascommissarissen, werden afgetekend kan aan de penningmeester voor 2018 alsnog ontlasting verleend worden.

- Het overzicht van de activiteiten 2019 werd voorgelezen
- Het overzicht van de komende activiteiten in 2020 werd nog niet voorgelezen daar de agenda nog moet worden opgesteld.
- Samenstelling bestuur:
Volgende bestuursleden beëindigde hun mandaat en wensten dit niet te verlengen: Maria Van Praet, Paul Van den Borne en Jef Pessers.
Op de algemene vergadering van 10 oktober werden volgende bestuursleden voorgedragen en aanvaard voor een periode van 3 jaar: Toon Jacobs, Luc Pauwels, Hugo Braet en als nieuwe bestuursleden Gert Van Dyck en Lorenz Wuyts.
- Als kascommissarissen werden voor de boekhouding 2019 aangesteld en verkozen Hermans Sas en Willy Lenaerts. Aan hen werd gevraagd de controles te doen voor eind januari zodat het verslag kan voorgelezen worden op de eerstvolgende algemene vergadering.
- Volgende algemene vergadering: 13 februari 2020 in de Stadsboerderij.

De algemene vergadering eindigt om 20.30 u waarna Willy Lenaerts een uiteenzetting doet over uitwintering van bijenvolkeren.

De Secretaris (verontschuldigd)

Luc Pauwels

De voorzitter,

Toon Jacobs

*Wie genoeg honing heeft,
smeert zijn raderwerk daarmee.*

Latijns en Russisch spreekwoord

Nieuws van de bestuurstafel

Beste,

als nieuwe voorzitter van de Rosse Bie wil ik graag de vorige voorzitter Jacobs Toon bedanken voor zijn inzet voor de Rosse Bie. Ik zou graag als nieuwe voorzitter de jonge imkers activeren in de vereniging.

Met vriendelijke groet,
Lorenz

Woordje van de ontslagnemende voorzitter

Het moest er ooit eens van komen, na 20 jaar voorzitterschap is het genoeg geweest. De energie begint te verslappen en alles hoeft niet meer. Dit is het teken voor de vereniging om uit te kijken naar een nieuwe, jongere voorzitter die de vereniging wat leven in blaast met nieuwe ideeën/initiatieven.

Zonder de medewerking de andere bestuursleden (Hugo Braet, Luc Pauwels, Jef Pessers, Mieke Van Praet en Luc Van den Borne) zou het niet gelukt zijn om de Rosse Bie tot een gezonde vereniging draaiende te houden met 68 leden in 2019. Het zal voor de nieuwe bestuursploeg een hele taak zijn om dit de volgende jaren te evenaren.

Met een tevreden gevoel kan ik terugblikken op de voornaamste realisaties die door mijn initiatieven tot stand werden gekomen:

- Opmaak (E. Van Geffen) en onderhoud (Toon Jacobs) van de website De Rosse Bie
- Wijziging ledenvergadering en activiteiten van Oud-Turnhout naar Turnhout
- Milieuprijserkenning 2016 Stad Turnhout (project: de impact van bijen op het milieu)
- Oprichting bijenhal Giels Bos (Hugo Geivers en Raf Van Gestel)
- Oprichting bijenhal Eigenaard (Herman Sas)
- Oprichting bijenhal Beyntel (T. Jacobs)
- Oprichting bijenhal Stadsboerderij (T. Jacobs)
- Toekenning standplaats voor leden Geert Broeckx en Kristof Berrens op het Warande dak
- Toekenning standplaats voor lid Wouter De Rouck op het dak van Europeon
- Oprichting slingerlokaal Klein Engelandhoeve
- Dossier + deelname erfgoeddag 2018 en 2019
- Uitvoering van BeePlanet-project met krokusactie en aankoop bijenkasten voor de bijenhal Stadsboerderij.

Een speciaal dankwoordje nog voor Mieke, Jef en Paul voor hun bewezen diensten en de nieuwkomers Gert en Lorenz die het bestuur komen versterken.

Verder hoop ik dat Lorenz als nieuwe voorzitter de ondersteuning en medewerking van al de leden krijgt zodat de werking van De Rosse Bie niet in het gedrang komt.

Toon Jacobs

***Hernieuwing van lidmaatschap voor 2020
graag storten vóór 30/11/2019***

Leden wonend in België:

A-lid met het Ros Bieke per post : 30 €

A-lid met het Ros Bieke enkel digitaal : 25 €

B-lid met het Ros Bieke per post : 10 €

B-lid met het Ros Bieke digitaal : 5 €

Leden wonend in Nederland:

A-lid met het Ros Bieke per post : 35 €

A-lid met het Ros Bieke enkel digitaal : 30 €

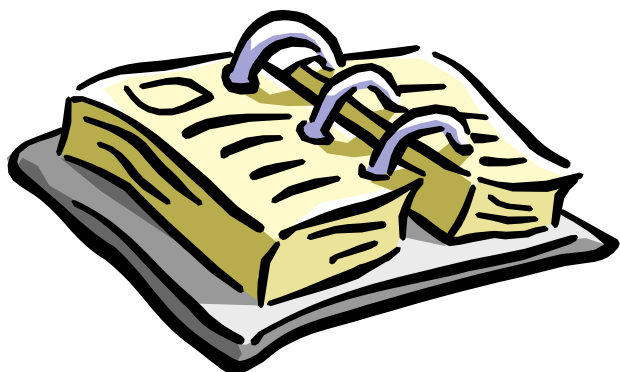
Rosse Bie : BE24 9731 1250 1038

Gelezen !

We herkennen allemaal veel meer mensen dan dat we hen ook met naam en toenaam kunnen benoemen. Een menselijk gezicht herkennen is namelijk helemaal niet zo moeilijk. Zelfs bijen kunnen het - met tienduizend keer minder hersencellen dan de mens – moeiteloos.

Een groep Engelse onderzoekers doet in het *Journal of Experimental Biology* verslag van een proef die ze uitvoerden met een zwerm bijen. Ze hingen vier portretten aan de muur, en zetten bij één een portie suikerwater. Dat gezicht moesten de bijen leren herkennen. Eens het suikerwater weggehaald was, bleef 90% van de bijen naar dat portret zoemen, waar het ook werd opgehangen. Twee dagen na de training deden ze het nog steeds, wat aantoont dat de herkenning zelfs blijvend was.

TE NOTEREN

Tip:

Om het niet te vergeten,
Noteer op uw kalender en /
of agenda.

Op vrijdag 13 december 2019 om 19.00 : Teerfeest

in de Heischuur , Schuurhoven 2 te Oud-Turnhout
zie verder in dit Ros Bieke

Op donderdag 9 januari 2020 om 19.30 : Ledenvergadering

in de Stadsboerderij, Veldekensweg Turnhout

Voordracht over het digitaal monitoren van bijenkasten.

**Op donderdag 13 februari 2020 om 19.30 :
Statutaire ledenvergadering**

in de Stadsboerderij, Veldekensweg Turnhout

Statutair gedeelte : Welkom door de voorzitter

Jaarverslag

Voorstel jaarprogramma 2020

Kasverslag

Verslag van de kascommissarissen

Varia

Algemeen gedeelte : Bijenkassen maken

Op zondag 29 maart 2020 om 13.00 : Plantenruil & Bijenmarkt

in de Heischuur, Schuurhoven 2 te Oud - Turnhout

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:

Europa investeert
in zijn platteland

datum	Activiteiten eind 2019 — 2020
vr. 13 dec 2019	Teerfeest
di. 7 jan. 2020	Bestuursvergadering
do. 9 jan. 2020	Ledenvergadering : Digitale monitoring
do. 13 feb. 2020	Statutaire vergadering / Bijenkasten maken
di. 3 mrt. 2020	Bestuursvergadering
zo. 29 mrt. 2020	Bijenmarkt en Plantenruil
do. 9 apr. 2020	Ledenvergadering : Koninginnenweek
Za. 25 apr. 2020	Slingeren (1)
do. 7 mei 2020	Ledenvergadering : Overlarven
di. 12 mei 2020	Bestuursvergadering
ma. 18 mei 2020	Ledenvergadering : Beruchtungskasjes en invoeren
za. 30 mei 2020	Slingeren (2)
do. 11 jun; 2020	Ledenvergadering : Imkeren zonder chemie
	BBQ
za. 27 juni 2020	Slingeren (3)
za. 25 juli 2020	Slingeren (4)
di. 8 september	Bestuursvergadering:
do. 10 sep. 2020	Ledenvergadering :
do. 8 okt. 2020	Statutaire vergadering /
di. 3 nov. 2020	Bestuursvergadering
do. 12 nov. 2020	Ledenvergadering : Apitherapie
vr. 11 dec. 2020	Teerfeest

🐝🐝🐝🐝🐝🐝

Teerfeest van “ De Rosse Bie “

En toch ook in 2019 viert De Rosse Bie feest, zoals de andere jaren eveneens in

de Heischuur te Oosthoven.

Al enkele jaren zien we het aantal deelnemende leden rond de 20, we hebben ooit gevierd met veel meer en we hopen steeds op meer.

De bedoeling is mekaar informeel te ontmoeten en beter te leren kennen, daarom organiseren we **een feest** met het volgend programma :

19.00 Bij een drankje ontmoeten we mekaar

20,00 Genieten van een etentje en glaasje

Menu : § Postelse kaaskroketjes met garnituur
§ Parelhoenfilet met zachte druivensaus
Warme groenten en Krokettjes
§ Dame blanche
§ Koffie en / of andere gewone dranken

? Bingospel met iedereen prijs

Gezellige babbel (waar we zelf voor zorgen)

tot we vinden dat het goed is geweest.

(andere jaren gingen we naar huis vanaf 11,00 – 11,30 uur)

Dit alles voor een matige prijs van **29,00 € per persoon** te storten

vóór 8 december 2019 op de rekening van de Rosse Bie

BE24 9731 1250 1038

Solitaire bijen verdwijnen niet door concurrentie van honingbijen. Integendeel, beiden zijn slachtoffers van verlies aan habitat : gebrek aan bloemen.

Gepubliceerd op: 2019-11-08

Imkers kunnen ambassadeurs worden om dit habitat te herstellen, voor zowel honingbijen als andere bestuivers.

Veel mensen maken zich terecht zorgen om het verdwijnen van honingbijen en andere bestuivers. Inderdaad, de honingbij en andere bestuivers, zoals hommels, vlinders en solitaire bijen, spelen een cruciale rol in de natuur en de hele voedselketen. Zonder hun bestuivingswerk zou de natuur er veel armer uitzien met veel minder soorten planten en dieren. Meer : de winkelrekken zouden leeg zijn, want de meeste groenten en fruit leveren zonder bestuiving van bijen geen vruchten, geen zaden en sterven gewoonweg uit.

Geen wonder dat veel mensen zich het lot van de bijen aantrekken, ook en vooral dit van de honingbij. De honingbij levert immers het overgrote deel van het bestuivingswerk in landbouw en natuur. En precies deze honingbij is met uitsterven bedreigd. Omwille van het verlies aan habitat, waardoor er niet meer constant en voldoende bloemen zijn van pakweg februari tot en met oktober (de periode dat honingbijen foerageren). En ook omwille van de varroamijt, een parasiet die sinds de jaren '80 van de 20ste eeuw aanwezig is in onze contreien. En waartegen de honingbijen nog onvoldoende afweer konden opbouwen. Om van de pesticiden nog maar te zwijgen. Zonder imkers zouden er in België en vele omliggende landen gewoonweg geen honingbijen meer zijn. Uitgestorven.

Lange tijd waren ook imkers een uitstervend ras, waarvan de aantallen jaar na jaar daalden. Gelukkig is er de laatste decennia een kentering gekomen en voelden velen zich geroepen zich te verdiepen in het nobele ambacht der imkerij. Zo redden deze enthousiastelingen én de honingbij én de imkerij van de totale ondergang. En nog steeds is het werk en de inzet van deze imkers broodnodig, want nog steeds sterven iedere winter grote aantallen bijenvolken. De ene winter al wat meer dan de andere.

Hoewel er nog altijd veel minder imkers en honingbijen zijn dan pakweg enkele honderden jaren geleden, waarschuwen sommigen nu voor voedselconcurrentie tussen honingbijen en de andere bestuivers, zoals de solitaire bijen, hommels, enz... Zo ook Frank Renout in het VRT-radioprogramma 'De Ochtend' van deze morgen (8/11/2019). Hij verwees daarbij naar een studie over de relatie tussen honingbijen en andere bestuivers in Parijs. In deze studie worden geen oorzakelijke verbanden bewezen tussen de stijging van het aantal honingbijen en de daling van het aantal solitaire bijen. Maar er wordt wel vastgesteld dat het aantal honingbijen in Parijs, dankzij de inzet van vele imkers, stijgt en op dezelfde plaatsen het aantal solitaire bijen daalt.

Wat is daar nu van aan ? Hebben honingbijen de gewoonte solitaire bijen weg te concurreren ? Welnee, integendeel.

Wat zeker is, is dat zowel solitaire bijen, als honingbijen al miljoenen jaren samenleven in onze contreien zonder enig probleem. Meer : ze zijn complementair : samen zorgen ze ervoor dat de veelheid aan bloemen, planten en bomen bestoven

worden en zich kunnen voortplanten. Vroeger waren er veel meer honingbijen, veel meer solitaire bijen én veel meer natuur, bomen, struiken, bloeiende planten. En sprak niemand van concurrentie. Al deze soorten zijn dan ook echt complementair : vlinders en hommels hebben een langere tong en kunnen nectar halen bij planten waar honingbijen met hun kortere tong niet aan de nectar kunnen. Veel solitaire bijen zijn gespecialiseerd in en afhankelijk van één of enkele planten. Honingbijen houden dan weer van grote aantallen van dezelfde bloemsoort. En vliegen zelfs niet op planten waarvan er maar enkele staan. In ieder geval waren er miljoenen jaren geen problemen tussen al deze soorten.

Dat er nu wel problemen zijn, komt niet omdat de ene soort de andere zou wegconcurreren, maar wel omdat er gewoonweg veel te weinig bloemen, bomen en struiken zijn. De biodiversiteit neemt in snel tempo af, zeker in een stedelijke omgeving. Maar ook in veel landbouwgebieden. Alle bestuivers lijden eronder en nemen in aantal af. Enkel dankzij de imkers houden de honingbijen stand of winnen terug aan terrein. Zoniet, verminderden ze evenzeer in aantal als de solitaire bijen. Meer zelfs, zoals hoger gezegd, was de honingbij zonder de hulp van de imkers in onze contreien al lang uitgestorven.

De oplossing ligt dan ook niet in het vechten om de laatste bloem en ruziën over de vraag welke bijensoort van die laatste bloem mag genieten. Nee, de oplossing ligt in het massaal aanplanten van bloeiende planten, struiken en bomen. Het terugbrengen van het habitat voor alle bestuivers : zowel honingbijen, als hommels, vlinders en solitaire bijen.

Om dat te bewerkstelligen, kunnen net imkers een cruciale rol spelen. Imkers zijn immers bekommerd om de bijen : zowel de honingbijen als de solitaire. Imkers kennen en ervaren dagdagelijks de samenhang tussen al wat leeft en bloeit. Imkers zijn dan ook de ideale ambassadeurs om terug het bloeiende land van weleer te herstellen. Door middel van plantacties. Eerst en vooral in eigen tuin. Maar ook op andere gronden. Er is zoveel plaats, er zijn zoveel braakliggende gronden.

De bloeiende natuur mag dan ook niet opgesloten worden in reservaten of arboreta. Neen, overall moet er de nodige aandacht komen voor bloemen en bomen : in tuinen, parken, maar ook op industrieterreinen, langs wegen, bloeiende heggen rond boerderijen en tussen landerijen. Langs kanalen en rivieren, in natuurgebieden. Met een kleine inspanning kan ons landschap terug 'bebloemd' worden. Laten wij, als imkers, daar de voortrekkers van worden.

En laat vooral ook de imkersverenigingen hieromtrent de handen in elkaar slaan met overheden, verenigingen allerlei, jeugdbewegingen, natuurliefhebbers, boeren, industriëlen, kortom de hele bevolking. Want wie houdt er niet van bloemen en bijen ?

Vandaar ook dat ikzelf, als imker, jaarlijks een bijenplantactie opzet, vooral rond de inheemse, maar 'vergeten' spork (*frangula alnus*), een struik die 5 maanden lang bloeit en waarop alle bestuivers iedere dag weer een echt eefestijn aantreffen. Mocht iemand nog een bijenplantactie of afhaalpunt willen opzetten of op zoek zijn naar bijenstruiken, contacteer me gerust : <http://www.bijenvriend.be/nl/5-bijenplantactie>.

Jan HEYTENS

Imker www.bijenvriend.be

Gelezen op het bijenforum : (namen worden weggelaten),

Volgend artikel in de Standaard is de aanleiding :

DE STANDAARD : MAANDAG 11 NOVEMBER 2019

Metz en Lyon voeren officiële stop in Bijenkasten plaatsen is slecht voor de bijen

BRUSSEL r We horen al jaren dat het niet goed gaat het met de bijen. Om de diertjes te helpen, worden dan ook massaal veel bijenkasten bijgeplaatst. In Parijs steeg het aantal kisten met honingbijen van 600 naar meer dan 2.000. Maar onderzoekers zien nu dat op plekken waar kisten met honingbijen geplaatst werden, de andere bijensoorten verdwenen zijn. Te veel bijen op een oppervlakte met te weinig voedsel zorgt voor een onderlinge concurrentiestrijd, waarbij de honingbij'wint.

'Waar tamme honingbijen geïntroduceerd worden, is er minder passage van wilde bestuivers, zoals hommels, wilde bijen en vlinders', zegt Isabelle Dajoz, professor ecologie aan de Universiteit Parijs-Diderot aan Le Parisien. In Metz en Lyon is er al een bijenkastenstop.

Elke bij zijn plant Ook Natuurpunt waarschuwt in die zin: "Waar te veel kasten op een te kleine oppervlakte staan, ontstaat er competitie. De honingbij is maar één van de vierhonderd bijensoorten die er zijn. Bijenkorven kunnen meer kwaad dan goed doen voor de biodiversiteit", zegt Pieter Vanormelingen. Als er alleen nog honingbijen zijn, zullen die ook alleen "hun" planten bestuiven. De verschillende bijensoorten bestuiven immers verschillende planten en gewassen.,

Bij het EcoHuis, de milieuadviseur van de stad Antwerpen, kijken ze op van de Parijse studie. In 2015 werkte Antwerpen nog een echt 'blijenplan' uit.,Op de gebouwen van de stad hebben we zo,n 25 kasten geplaatst, die worden ook door ons opgevolgd. Maar het effect ervan hebben we niet onmiddellijk bestudeerd. We merkten wel dat het moeilijker ging, het laatste jaar. De strakke nieuwbouw, de goede-isolatie, de afgereden gazons ... Er zijn veel factoren waardoor de bijen het moeilijk hebben., (nba)

Dit is toch even offtopic!

In het artikel wordt met geen woord gerept over natuurpunt. Het is een artikel verschenen in het wetenschappelijke tijdschrift PLOS One na een grootschalig onderzoek van Franse wetenschappers en een reactie van Honeybee Valley. Het is spijtig dat dit weer eens een aanleiding is om kwetsend en polariserend te reageren die blijkt geeft van een bekrompen visie en mogelijk een persoonlijke vendetta uit te vechten die zeker niet bijdraagt aan een duurzame imkerij.

Waar we het zeker wel eens over kunnen zijn is dat meer bijen niet de oplossing is maar wel een beter drachtgebied.

Dat natuurland eerst eens begint bij haarzelf, stoppen met het rooien van robinia pseudoacacia en tamme kastanje, daar zullen héél wat wilde bijen mee gebaat zijn . Iedere imker plant in zijn tuin bijenvriendelijke planten en daar kunnen ook héél wat wilde bijen mee van profiteren , wij zorgen ten minste voor de bijenweide terwijl zij ze alleen maar inkrimpen met hun bekrompen visie !

Bijenkorven in de stad: hip en groen imago, maar het is niet al goud wat blinkt In grootsteden als Parijs en Brussel staan extra bijenkorven opgesteld. Dat klinkt als een goede zaak voor de natuur, maar het is niet per se goed voor de biodiversiteit, integendeel zelfs. Zo blijkt uit nieuw Frans onderzoek dat een teveel aan honingbijen nefast is voor de andere, wilde soorten.

vr 08 nov

Wereldwijd worden in grote steden - van Australië tot Amerika – steeds vaker bijen uitgezet. In Parijs is de bijenpopulatie zelfs geëxplodeerd. In 2011 stonden er nog maar 300 bijenkorven in de stad (met elk vele duizenden bijen), nu staan er al meer dan 2.000 bijenkorven. Het stadsbestuur zet ze in parken, bedrijven zetten ze op het dak van hun kantoor.

Doel is om de biodiversiteit te stimuleren. Bovendien willen dierenliefhebbers de bij "redden". Op het platteland wordt het insect namelijk bedreigd door bestrijdingsmiddelen. Door bijenkorven in steden neer te zetten, houd je de populatie op peil, is het idee.

Maar die theorieën kloppen niet. Dat blijkt uit een grootschalig onderzoek van Franse wetenschappers.

Wat is er precies onderzocht?

De wetenschappers doken drie jaar lang parken en plantsoenen in Parijs in om daar de bijenbewegingen nauwgezet vast te leggen. "En wat we zagen is dat op alle plekken waar de honingbij door de mens werd geïntroduceerd, het aantal wilde bijen dat daar al leefde, afnam", zegt onderzoekster Isabelle Dajoz van de Université Paris Diderot.

“ Op sommige plekken zagen we dat de populatie aan wilde bijen was gehalveerd “Isabelle Dajoz - Université Paris Diderot

De reden daarvoor is simpel. De nieuwe honingbijen zijn actiever en efficiënter met het verzamelen van nectar. Er blijft voor de wilde bijen niets over. En niet alleen voor die wilde bijen: ook andere bestuivers zoals vlinders en kevers verdwijnen.

"De biodiversiteit in Parijs wordt dus juist m nder door het introduceren van bijen door de mens", aldus Dajoz. De biodiversiteit wordt dus juist minder door het introduceren van bijen door de mens

Isabelle Dajoz - Université Paris Diderot

Bovendien is de honingbij helemaal niet in álle bloemen geïnteresseerd. Voor orchideeën en tomaten – om maar twee voorbeelden te noemen – haalt de honingbij zijn neus op: die zijn dus afhankelijk van wilde bijen voor hun bestuiving. "Maar als die wilde bijen er niet meer zijn, komen er dus geen nieuwe wilde orchideeën of tomaten meer."

Dat heeft ook weer consequenties voor bijvoorbeeld de vogels in de stad, die zich voeden met deze bloemen en planten.

Wat moet er gebeuren?

Milieuspecialiste Dajoz heeft een simpel advies: "**Stop met het neerzetten van bijenkorven** in steden als Parijs. Of nog beter: **haal er een heleboel weg.**" Er zijn simpelweg te veel honingbijen in Parijs. "Er staan nu 20 bijenkorven per vierkante kilometer in Parijs. In heel Frankrijk is dat 3 per vierkante kilometer."

Stop met het neerzetten van bijenkorven in steden als Parijs

Isabelle Dajoz - Université Paris Diderot

Een andere optie: **plant meer groen**. Met meer bloemen in de stad, en meer stuifmeel, is er wellicht genoeg nectar voor álle bijen en niet alleen voor de – door de mens geïntroduceerde – honingbij.

Het onderzoek van Dajoz en haar collega's heeft tot grote commotie geleid in Frankrijk. Milieuliefhebbers voelen zich een beetje in hun hemd gezet. "Mensen proberen iets goeds te doen door de bij naar de stad te halen. Maar we hebben het té goed willen doen, we zijn te ver gegaan", zegt de wetenschapster.

Hoe zit het precies in België?

De Gentse universiteit (UGent) heeft een wetenschappelijke onderzoeksgroep voor bijen, Honeybee Valley aan Gent Sterre. Dries Laget, die er imkerconservator is, zegt dat het moeilijk is om concurrentie tussen honingbijen enerzijds en wilde bijen en hommels anderzijds precies in kaart te brengen.

Overpopulaties van honingbijen kunnen inderdaad nefast zijn voor andere soorten, maar zij zullen ook zichzelf beconcurreren, benadrukt hij. Hoe dan ook moeten we overbevolking vermijden, "want de drie soorten samen, honingbijen, hommels en solitaire bijen, dat is natuurlijk ideaal voor de biodiversiteit". Het voornaamste probleem, zegt hij, is de enorme achteruitgang van het voedselaanbod (nectar en stuifmeel).

Het lijkt mooi voor de biodiversiteit, maar dat is het niet per se

Zeker in grootstedelijke omgevingen met sowieso al minder groen, kan dat nog nijpender worden. Daarom moeten we goed uitkijken met het plaatsen van bijenkorven in de stad. Laget denkt dat België in grootsteden als Brussel, Gent en Antwerpen zeker aan de limiet zit met het aantal korven dat nu is uitgezet.

In onze grootsteden zitten we zeker aan de limiet wat het aantal bijenkorven betreft

"Eigenlijk zou het ideaal zijn dat als er ergens een bijenkorf op het dak van een gebouw wordt geplaatst (denk aan het dak van het Vlaams Parlement), dat er dan meteen ook voldoende bloemen en planten met stuifmeel en nectar worden bij geplant." Maar daar is helaas vaak geen ruimte en/of geld voor. Conclusie: het lijkt allemaal hip en groen, maar enkel een bijenkorf plaatsen zonder meer, is eigenlijk niet goed voor de biodiversiteit.

Waarom zijn honingbijen sterker?

Een teveel aan bijen en te weinig voedsel: dan is het logisch dat dit niet goed afloopt. Honingbijen halen dan de bovenhand op hommels en de tientallen soorten wilde bijen omdat zij de steun genieten van een imker – die opvolgt hoe zijn korf eraan toe is en eventueel in bijkomend voedsel voorziet – en omdat ze zelf van nature meer reserves aanleggen.

“Een hommelmel bijvoorbeeld zet minder reservevoedsel opzij”, zegt Laget. Honingbijen kunnen 3 kilometer ver vliegen, soms zelfs tot 5 kilometer om voedsel te vinden, terwijl wilde bijen veeleer in hun dichte leefomgeving blijven zoeken.

Wat als... er enkel honingbijen zouden zijn? Is dat eigenlijk een probleem?

Te veel honingbijen zijn dan misschien slecht voor de biodiversiteit, maar er zijn tenminste bijen. Zou dit ook concrete gevolgen hebben voor ons? Toch wel, zegt Laget, want honingbijen bestuiven lang niet alle bloemen en planten.

Tomatenplanten bijvoorbeeld worden het best door hommels bestoven.

En er is meer: honingbijen komen pas naar buiten vanaf 12 graden Celsius. Stel dat een vroege bloeier als de perelaar bloesems krijgt in het voorjaar waarna net een koude periode volgt: dan is het belangrijk dat er andere bijen zijn.

Verschillende bloemen worden bestoven door verschillende types, afhankelijk van de lengte van hun tong om de nectar op te zuigen.

Ter info: één korf in Honeybee Valley in Gent heeft 50 tot 60.000 bijen in de zomer, en rond de 10.000 in de winter.

Meer lezen?

"Wild pollinator activity negatively related to honey bee colony densities in urban context" - Lise Ropars , Isabelle Dajoz, Colin Fontaine, Audrey Muratet, Benoît Geslin - verscheen in september in het wetenschappelijke tijdschrift PLOS One

